

AZ ATTRIBUTÍV KOMPARATÍV TÖRLÉS RŐL

0. A probléma

Attributív Komparatív Törlés az angolban:

- (1) Mary bought a bigger dog than Peter did (*buy) a (*big) doghouse.
Mari vett egy nagyobb kutya mint Péter Aux. vesz egy nagy kutyaház
'Mari nagyobb kutyát vett, mint amilyen nagy kutyaházat Péter vett.'

a lexikális ige és a melléknévet egyaránt törölni kell (ha a főnév – *doghouse* – megmarad):

↔ magyar:

- (2) Mari nagyobb kutyát vett, mint amilyen nagy kutyaházat Péter vett.

→ kérdések:

- miért kötelező a melléknév törlése az angolban, amikor a magyarban nem?
- hogyan függ össze az ige törlése a melléknév törlésével?
- hogyan lehetséges az ige és a melléknév együttes törlése?

elemzés: az Attributív Komparatív Törlés nem speciális művelet, hanem általánosabb szabályok interakciója

1. A törlés feltételei

ADOTTSÁG (GIVENNESS): az egyes elemek vagy ADOTTak vagy F-jelöltek
(Merchant 2001, Selkirk 2005)

- (3) Lujza regényt olvasott, Péter pedig eposzt ~~olvasott~~ / *írt.

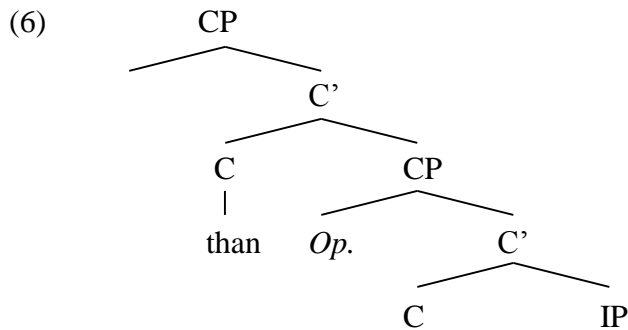
visszanyerhetőség: egy α összetevő akkor és csak akkor eshet törlés alá, ha ADOTT (Merchant 2001: 38) → α -nak megfelelő antecedense kell, hogy legyen a diskurzusban (visszanyerhetőség)

2. Komparatív Törlés

Komparatív Törlés (Comparative Deletion, CD): törli a hasonlító mellékmondati QP-t vagy DP-t, ha az logikailag identikus a főmondatbeli antecedensével (Bacskai-Atkari 2010)

- (4) Mary is taller than Peter is tall. (predikatív)
Mari van magasabb mint Péter van magas
'Mari magasabb, mint Péter.'
- (5) Mary saw bigger cats than Peter saw big—cats. (attributív)
Mari látott nagyobb macskák mint Péter látott nagy macskák
'Mari nagyobb macskákat látott, mint Péter.'

CD helye: [Spec; CP] – az operátort tartalmazó QP vagy DP *wh*-mozgatással felmozog

- predikatív szerkezetek: az AP-t tartalmazó QP feje egy fonológiailag üres operátor
- attributív szerkezetek: a QP adjunktum a DP-n belül (Kántor 2008; Kennedy and Merchant 2000) → az egész DP felmozog és törlődik: a QP nem szakítható ki a DP-ből (DP-szigetmegszorítás; ld. Kántor 2008: 148–149; Izvorski 1995: 217; Bošković 2005; Grebenyova 2004; Kayne 1983; Ross 1986)

kópiák: a felső kópiát törli CD; az alsó kópiát a PF szabályosan törli (ld. Bošković and Nunes 2007: 44–48; Chomsky 2005; Bobaljik 2002) – a QP/DP ADOTT:

(7) Mary is taller [_{CP} than [_{CP} {~~QP~~ tall} Peter is {~~QP~~ tall}]].

(8) Mary saw bigger cats [_{CP} than [_{CP} {~~DP~~ big cats} Peter saw {~~DP~~ big cats}]].

mindkét szerkezet esetében CD történik – a teljes DP törlése az attributív szerkezetekben más szabályok eredménye

CD nem univerzális:

(9a) Mari magasabb, mint amilyen magas Péter.

(9b) Mari nagyobb macskákat látott, mint amilyen nagy macskákat Péter látott.

→ mivel az Attributív Komparatív Törlés a CD egyik alelete, a magyarban Attributív Komparatív Törlés sem lesz

3. Komparatív Altörlés

szubkomparatívok – a QP megmarad:

(10) The dog is bigger than the doghouse is wide.
 a kutya van nagyobb mint a kutyaház van széles
 'A kutya nagyobb, mint amilyen széles a kutyaház.'

a CD a [Spec; CP] pozícióban szabályosan végbemegy – Bacskai-Atkari (2010)

alsó kópia: nem törölhető, ugyanis F-jelölt

Bošković and Nunes (2007: 48): az alsó kópiák megmaradhatnak, amennyiben a felső kópia kiejtése a PF-ben a deriváció összeomlásához vezetne

(11) The dog is bigger [_{CP} than [_{CP} [_{QP} ~~x-wide~~]_F] the doghouse is [_{QP} x-wide]_F]].

→ a szubkomparatívok a CD vonatkozásában nem kivételek → nincs külön Komparatív
Altörlés

4. Attributív Komparatív Törlés

nem az egész alsó kópia marad meg (↔ predikatív szerkezetek):

(12a) *Mary bought a bigger dog than Peter did ~~buy~~ a big doghouse.
Mari vett egy nagyobb kutya mint Péter Aux. vesz egy nagy kutyaház
'Mari nagyobb kutyát vett, mint amilyen nagy kutyaházat Péter vett.'

(12b) Mary bought a bigger dog than Peter did ~~buy~~ a ~~big~~ doghouse.
Mari vett egy nagyobb kutya mint Péter Aux. vesz egy nagy kutyaház
'Mari nagyobb kutyát vett, mint amilyen nagy kutyaházat Péter vett.'

pozicionális probléma:

(13a) *Mary bought a bigger dog than Peter did a big DOGHOUSE.
Mari vett egy nagyobb kutya mint Péter Aux. egy nagy kutyaház
'Mari nagyobb kutyát vett, mint amilyen nagy kutyaházat Péter vett.'

(13b) *Mary bought a bigger dog than Peter did a WIDE DOGHOUSE.
Mari vett egy nagyobb kutya mint Péter Aux. egy széles kutyaház
'Mari nagyobb kutyát vett, mint amilyen széles kutyaházat Péter vett.'

nem csak a QP, hanem a lexikális ige is törlődik:

(14a) Mary bought a bigger dog than Peter bought ~~x-big-a-dog~~.

(14b) *Mary bought a bigger dog than Peter bought a ~~x-big~~ doghouse.

(14c) Mary bought a bigger dog than Peter ~~bought~~ a ~~x-big~~ doghouse.

(14d) Mary bought a bigger dog than Peter did ~~buy~~ a ~~x-big~~ doghouse.

nem folyamatos összetevők törlése:

(15) *Mary bought a bigger dog than Peter did ~~buy a x-big~~ doghouse.

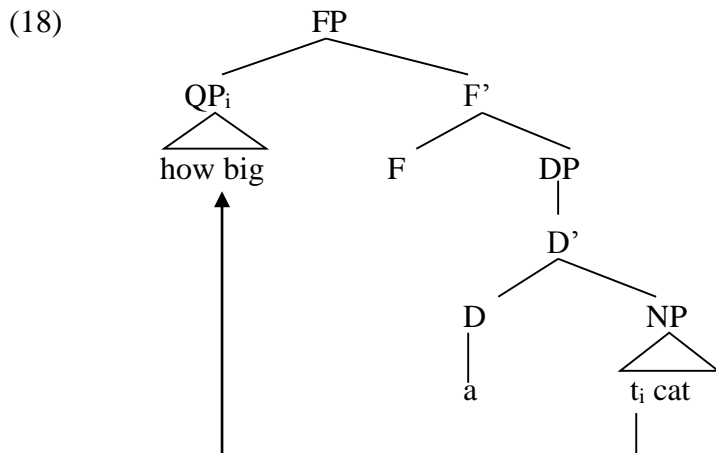
(16) Mary bought a bigger dog than Peter did ~~buy a x-big~~ doghouse.

5. A jelzői módosítók szintaxisa

ha a jelzői módosító valamilyen operátort tartalmaz, akkor a QP felmozog egy FP funkcionális projekció specifikálójába; az FP a DP funkcionális kiterjesztése (ld. Kennedy és Merchant 2000)

(17a) *[A how big] cat did you see?
egy milyen nagy macska Aux. te lát
'Milyen nagy macskát láttál?'

(17b) [How big a cat] did you see?
milyen nagy egy macska Aux. te lát
'Milyen nagy macskát láttál?'

- hasonlóan (ld. Kennedy és Merchant 2000: 124):

(19a) Mary saw [too big a cat].
 Mari látott túl nagy egy macska
 'Mari túl nagy macskát látott.'

(19b) Mary saw [so big a cat] that she fainted.
 Mari látott olyan nagy egy macska hogy ő-Fem. elájult
 'Mari olyan nagy macskát látott, hogy elájult.'

- az F fej néha lehet kitöltött (Kennedy és Merchant 2000: 125–126):

(20) [How big of a cat] did Mary see?
 milyen nagy Prep. egy macska Aux. Mari lát
 'Milyen nagy macskát látott Mari?'

- szintaktikai kétértelműségek (Kennedy és Merchant 2000: 127–130):

(21) Mary saw a big cat but Peter did a dog.
 Mari látott egy nagy macska de Péter Aux. egy kutya
 'Mari egy nagy macskát látott, Péter viszont egy (nagy) kutyát'

szervezet:

'Mary saw a big cat but Peter did ~~see~~ a dog'

'Mary saw a big cat but Peter did ~~see~~ big a dog.'

az attributív komparatívokban a DP-t módosító QP szintén felmozog:

(22) Mary saw a bigger cat than Peter did see ~~[FP [QP ~~big~~]]~~ [DP a ___i dog].

→ a lexikális ige és a melléknév egymás mellett van

Kennedy és Merchant (2000): a [Spec; FP]-be mozgó QP egy [+wh] jeggyel látja el az F fejet, amely a PF számára nem értelmezhető az F fejen (\leftrightarrow D fejek, pl. *which* 'melyik'): a jegyet úgy lehet leellenőrizni, ha az egész FP felmozog a [Spec; CP]-be

felső kópia: alapesetben megmarad, pl. (17) \leftrightarrow (22): a CD törli

alsó kópia: alapesetben törölhető, pl. (17) \leftrightarrow (22): a DP F-jelölt

→ probléma: az F fejet az értelmezhetetlen [+wh] jeggyel törölni kellene (ld. Bošković and Nunes 2007), a DP-nek viszont meg kellene maradnia

6. Az ige-törlés

Reich (2007: 472–472): ha törlés történik a PF-ben, akkor az nem érinthet F-jelölt részt

Verb Gapping:

(23a) Mary likes cats and Peter [_{VP} likes [_{DP} dogs]_F].

(23b) Mary likes cats and Peter [~~_{VP} likes~~ [_{DP} dogs]_F].

(23c) *Mary likes cats and Peter [~~_{VP} likes~~ [~~_{DP} dogs~~]_F] too.

→ a Verb Gapping a VP-ellipszis alosete; a törlés az ADOTT (GIVEN) VP-t célozza meg, amelyen belül van egy F-jelölt DP – a lineáris PF-művelet megáll

ha nincs F-jelölt DP, akkor semmi nem akadályozza a DP törlését:

(24a) Mary likes cats and Peter [_{VP} likes [_{DP} cats]].

(24b) *Mary likes cats and Peter [~~_{VP} likes~~ [_{DP} cats]].

(24c) Mary likes cats and Peter [~~_{VP} likes~~ [~~_{DP} cats~~]] too.

→ a „gapping” célpontja nem a V fej, hanem a VP

az attributív komparatívokban is VP-törlés történik: az F-jelölt összetevő a DP, nem az FP

(25a) *Mary bought a bigger dog than Peter [_{VP} bought [_{FP} X-big [_{DP} a doghouse]_F]].

(25b) *Mary bought a bigger dog than Peter [~~_{VP} bought~~ [_{FP} X-big [_{DP} a doghouse]_F]].

(25c) Mary bought a bigger dog than Peter [~~_{VP} bought~~ [~~_{FP} X-big~~ [_{DP} a doghouse]_F]].

(25d) *Mary bought a bigger dog than Peter [~~_{VP} bought~~ [~~_{FP} X-big~~ [~~_{DP} a doghouse~~]_F]].

VP-ellipszis: opcionális művelet, amely megmentheti a szerkezetet a rosszulformáltságtól (vö. sluicing)

Összegzés

az Attributív Komparatív Törlés visszavezethető a Komparatív Törlésre és a VP-ellipsziszre

References

- Bacskai-Atkari, Julia (2010) Parametric Variation and Comparative Deletion. *The Even Yearbook* 9. 1–21.
- Bobaljik, Jonathan David (2002) A-chains at the PF-interface: Copies and ‘Covert’ Movement. *Natural Language and Linguistic Theory* 20.2. 197–267.
- Bošković, Željko (2005) On the Locality of Left Branch Extraction and the Structure of NP. *Studia Linguistica* 59 (1). 1–45.
- Bošković, Željko and Jairo Nunes (2007) The Copy Theory of Movement: A View from PF. In: Norbert Corver and Jairo Nunes (eds.) *The Copy Theory of Movement*. Amsterdam: John Benjamins. 13–74.
- Chomsky, Noam (2005) On Phases. Ms. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology.
- Grebenyova, Lydia (2004) Sluicing and Left-Branch Extraction out of Islands. In Vineeta Chand et al. (eds.) *WCCFL 23: The Proceedings of the 23rd West Coast Conference on Formal Linguistics*. Somerville, Mass.: Cascadilla Press. 164–172.
- Izvorski, Roumyana (1995) A Solution to the Subcomparative Paradox. In Jose Camacho et al. (eds.), *WCCFL 14: The Proceedings of the 14th West Coast Conference on Formal Linguistics*, Stanford: CSLI Publications. 203–219.
- Kántor, Gergely (2008) Komparatív korrelatív szerkezetek a magyarban. *Nyelvtudományi Közlemények* 105. 134–163.
- Kayne, Richard (1983) Connectedness. *Linguistic Inquiry* 14. 223–250.
- Kennedy, Christopher (2000) Comparative (Sub)deletion and Ranked, Violable Constraints in Syntax. In *Proceedings of NELS 30*, Amherst, Massachusetts, GLSA.
- Kennedy, Christopher and Jason Merchant (2000) Attributive Comparative Deletion. *Natural Language & Linguistic Theory* 18: 89–146.
- Merchant, Jason (2001) *The Syntax of Silence: Sluicing, Islands, and the Theory of Ellipsis*. Oxford: Oxford University Press.
- Reich, Ingo (2007) Toward a Uniform Analysis of Short Answers and Gapping. In: Kerstin Schwabe and Susanne Winkler (eds.) *On Information Structure: Meaning and Form*. Amsterdam: John Benjamins. 467–484.
- Ross, John Robert (1986) *Infinite syntax*. Norwood: Ablex Publishing.
- Selkirk, Elisabeth (2005) Comments on the Intonational Phrasing in English. In: Sonia Frota et al. (eds.) *Prosodies*. Berlin: Mouton de Gruyter.